
Tipuri de indici specifici pieței bursiere

Drd. Cătălina Claudia SAVA
Academia de Studii Economice, București

Abstract

În analiza evoluției cursului acțiunilor pieței bursiere sunt utilizați **indici bursieri**, calculați în timp real sau la sfârșitul zilei de tranzacționare. **Indicii bursieri** se determină potrivit acțiunilor cotate pe o singură piață sau pe mai multe piețe (indici internaționali). Ca tipuri de indici specifici pieței bursiere: Bursei de Valori București (BVB) facem referire la: Indicele BET, Indicele BET-C, Indicele BET-FI, Indicele ROTX și Indicele BET-NG, constituiți într-un **sistem de indici**.

Cuvinte cheie: piața bursieră, indici specifici, valori mobiliare, criterii, sistem de indici.

Indicele BET a fost creat, în primul rând, în scopul reflectării tendinței de ansamblu a prețurilor corespunzătoare celor mai lichide și active 10 societăți tranzacționate în cadrul BVB. Societățile s-au selectat exclusiv din cadrul societăților listate la Categoria I a Bursei de Valori București, aplicându-se totodată și criteriul diversificării activității societăților respective. A fost creat și pentru furnizarea unei baze adecvate în vederea tranzacționării instrumentelor derivate pe indici (index opus și contracte viitoare) pentru a asigura mecanisme de acoperire a riscului pentru investitori.

Indicele BET s-a calculat ca o medie ponderată cu capitalizare a prețurilor celor mai lichide 10 acțiuni cotate la Bursa de Valori București. Mărimea indicelui din fiecare zi este raportată la mărimea indicelui corespunzătoare din data de referință. Formula de calcul utilizată:

$$I = \frac{\sum_{i=1}^N P_{i0} w f_{i0} \times \frac{P_{it}}{P_{i0}}}{\sum_{i=1}^N P_{i0} w f_{i0}}$$

N-numărul de simboluri incluse în portofoliul indicelui (10)

p_{i0} - prețul de închidere al simbolului i înregistrat în piața principală (piața Regular) în ședința de tranzacționare de referință (corespunzătoare ultimei actualizări a coșului indicelui, considerată a fi $t=0$);

p_{it} - prețul de închidere al simbolului i înregistrat în piața principală (piața Regular) în ședința de tranzacționare t ;

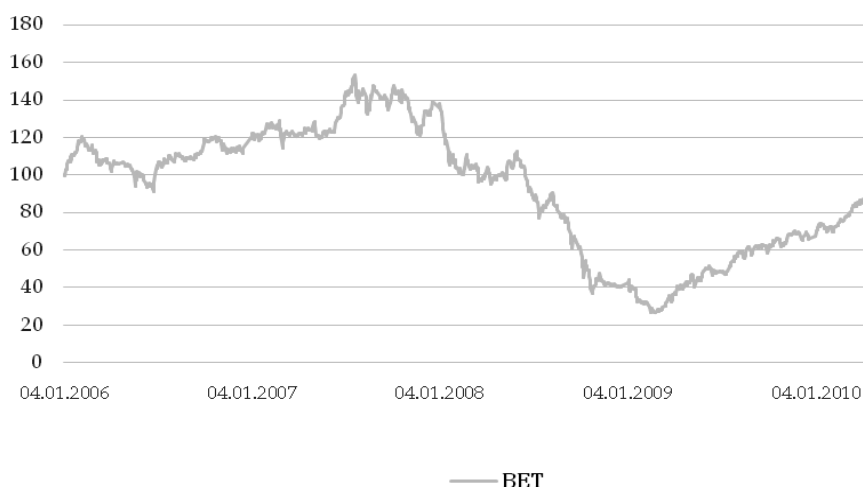
wf_{i0} - factorul de ponderare corespunzător simbolului i în ședința de tranzacționare de referință ($t=0$).

Criteriile de selecție a valorilor mobiliare în portofoliul indicelui:

- acțiunile să fie cotate la Categoria I a Bursei de Valori București;
- acțiunile să aibă cea mai mare capitalizare bursieră (se urmărește ca suma capitalizărilor firmelor ale căror acțiuni sunt în portofoliul indicelui să depășească 60 % din capitalizarea bursieră totală);
- acțiunile alese să asigure diversificarea portofoliului indicelui;
- acțiunile să fie cele mai lichide (caracteristică aproximată prin totalul valorii tranzacțiilor pe acțiunea respectivă; se urmărește ca suma valorii totale a tranzacțiilor acțiunilor din portofoliul indicelui să fie cel puțin 70 % din valoarea totală tranzacționată).

Criteriile prezentate sunt revizuite lunar, fiind analizate performanțele societăților a căror acțiuni compun portofoliul indicelui (coșul indicelui), precum și performanțele societăților recent listate, în vederea unor posibile actualizări a componentei indicelui (înlocuiri).

Evoluții reflectate prin Indicele BET la începutul fiecărui an (perioada 2006-2010)

Rezultă că, după un maxim înregistrat în anul 2007, începând cu anul 2008 care reprezintă anul de început de criză pentru economia românească, indicele BET a înregistrat o puternică scădere. Ușorul reviriment de la începutul anului 2010 nu a reprezentat decât un semnal fals în legătură cu o eventuală depășire a crizei economice, semnal care, neavând un corespondent în evoluția economiei și în creșterea economică a României, nu reprezintă decât rezultatul unor mișcări de piață pe care trebuie să le privim exclusiv raportat la maximumul istoric și nu la minimumul de la începutul anului 2009.

Indicele BET-C (BUCHAREST EXCHANGE TRADING – INDICE COMPOZIT), lansat în mai 1998, s-a elaborat ca un răspuns dat necesității unei reprezentări complete a evoluției prețurilor tranzacționate la Bursa de Valori București. Crearea indicelui compozit a fost impusă și de creșterea numărului de societăți listate la BVB.

Pentru BET-C, indice din generația a doua, folosește formula prețurilor medii ale acțiunilor, ponderată cu capitalizarea bursieră. Portofoliul indicelui conține toate titlurile listate, noile titluri cotate au fost automat incluse a doua zi după formarea prețului de piață. Continuitatea și comparabilitatea valorilor indicelui s-au asigurat de un factor de corecție: valoarea indicelui în ziua anterioară modificării compoziției coșului indicelui. Deși pe baza sa nu se pot face operațiuni pentru viitor și cu opțiuni, BET-C este util pentru că face posibilă calcularea coeficientului de corelație, prin care legăturile dintre două piețe (sau segmente) pot fi puse în evidență. În cazul în care există acțiuni care nu mai corespund criteriilor de selecție, la o actualizare a portofoliului indicelui. Și în acest caz, factorul de corecție este recalculat pentru a compensa modificarea respectivă. Se respectă cerința ca indicele să reflecte zilnic schimbările prețurilor acțiunilor față de prețurile aceluiași acțiuni, la un moment de referință.

Indicele BET-FI (BUCHAREST EXCHANGE TRADING – INDICE SECTORIAL PENTRU FONDURI DE INVESTIȚII), este primul indice sectorial lansat de BVB la 1 noiembrie 2000.

BET-FI reflectă tendința de ansamblu a prețurilor societăților de investiții tranzacționate în cadrul Bursei de Valori București. Metoda de calcul este identică cu cea aplicată pentru indicii BET și BET-C. Factorul de ponderare pentru un simbol inclus în indicele BET-FI este numărul de acțiuni al simbolului respectiv.

Metodele de ajustare a indicelui sunt modificarea factorilor de ponderare și modificarea valorii indicelui prin aplicarea unui factor de corecție (regulă similară cu cea utilizată pentru indicii BET și BET-C).

Componența indicelui BET-FI pentru societățile de investiții financiare:

Simbol	Denumirea societăților	Nr. acțiuni	Preț ref.	Pondere (%)
FP	SC FONDUL PROPRIETATEA SA - BUCURESTI	13.778.392.208	0,4400	27,83
SIF5	SIF OLTENIA S.A.	580.165.714	1,0690	16,17
SIF2	SIF MOLDOVA S.A.	519.089.588	1,1900	16,11
SIF4	SIF MUNTENIA S.A.	807.036.515	0,7150	15,05
SIF1	SIF BANAT CRIȘANA S.A.	548.849.268	0,8700	12,45
SIF3	SIF TRANSILVANIA S.A.	1.092.143.332	0,4350	12,39

Spre deosebire de evoluția indicelui BET, în ceea ce privește indicele BET-FI, evoluția a fost mult mai spectaculoasă, mai ascendentă până la începutul anului 2008. Aceasta a avut la bază evoluția spectaculoasă a titlurilor celor cinci societăți de investiții, ca urmare a performanțelor financiare care au atras atât investitorii autohtoni, cât și pe cei străini. Pe fondul retragerii capitalurilor străine din România și a direcționării fluxurilor investitorilor români către plasamente considerate mai sigure, începând cu anul 2008 se constată o scădere abruptă, cu un ușor reviriment la începutul anului 2010.

Evoluții refectate prin indicele BET-FI între anii 2006-2010

Din graficul comparativ al mișcărilor celor trei indici ai BVB se remarcă o corelație între evoluțiile acestora, semn că toate sectoarele economiei au fost afectate de criza mondială și că piața de capital românească, la fel ca toate piețele emergente, a fost printre primele de pe care capitalurile străine

s-au retras. A existat o piață care a fost afectată într-o măsură mult mai mică și care a constituit polul spre care marile fonduri de investiții și investitorii internaționali importanți care au dorit să-și mențină plasamentele în zona est-europeană s-au canalizat a fost Polonia.

Evoluția celor trei indici ai BVB (2006-2010)

Indicele ROTX* (ROMANIAN TRADED INDEX) a fost lansat în martie 2005. Indicele reflectă în timp real evoluția acțiunilor “blue chip”. A fost proiectat ca un indice tranzacționabil, putând constitui activ suport pentru produsele derivate și structurate.

* www.bvb.ro

**Componența indicelui ROTX la data de 26.06.2012:
-situația pe societăți**

Simbol	Denumirea societăților	Nr. acțiuni	Preț ref.	Pondere (%)
BRD	BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE S.A.	696.901.518	8,3300	20,00
FP	S.C. FONDUL PROPRIETATEA S.A.– BUCURESTI	13.778.392.208	0,4400	18,80
EBS	Erste Group Bank AG	394.568.647	60,7000	18,77
SNP	OMV PETROM S.A.	56.644.108.335	0,3700	18,05
TLV	BANCA TRANSILVANIA S.A.	1.903.042.413	0,8840	13,04
TGN	S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A.	11.773.844	191,5000	3,88
TEL	C.N.T.E.E. TRANSELECTRICA	73.303.142	12,0900	2,29
AZO	AZOMURES S.A.	526.032.633	1,9500	1,77
BIO	BIOFARM S.A.	1.094.861.499	0,1650	1,56
BVB	S.C. BURSA DE VALORI BUCURESTI S.A.	7.674.198	23,1900	1,53
COMI	CONDMAG S.A.	381.335.751	0,0986	0,19
DAFR	DAFORA S.A.	1.002.323.294	0,0403	

Indicele BET-NG* - un indice sectorial prin care se urmărește mișcarea prețurilor companiilor din sectorul energetic sau furnizoare de servicii pentru sectorul respectiv. Indicele a fost lansat la 1 iulie 2008.

**Componența indicelui BET-NG la data de 26.06.2012:
-situația pe societăți**

Simbol	Denumirea societăților	Nr. acțiuni	Preț ref.	Pondere (%)
SNP	OMV PETROM S.A.	56.644.108.335	0,3700	31,90
TGN	S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A.	11.773.844	191,5000	28,96
TEL	C.N.T.E.E. TRANSELECTRICA	73.303.142	12,0900	17,08
RRC	ROMPETROL RAFINARE S.A.	44.109.205.726	0,0290	16,43
OIL	OIL TERMINAL S.A.	582.430.253	0,1287	1,93
COMI	CONDMAG S.A.	381.335.751	0,0986	1,45
PTR	ROMPETROL WELL SERVICES S.A.	278.190.900	0,2350	1,26
DAFR	DAFORA S.A.	1.002.323.294	0,0403	0,78
PEI	PETROEXPORTIMPORT S.A.	408.697	17,3200	0,14
ENP	COMPANIA ENERGOPETROL S.A.	2.024.655	0,9500	0,07

* www.bvb.ro

Concluzie

Indicii bursieri prezentați stau la baza analizelor privind evoluția activității generale a pieței bursiere din România, precum și pentru comparații internaționale din domeniul respectiv. Specificitatea indicilor bursieri este considerată relevantă în studiile întreprinse. O analiză concluzivă urmează să se bazeze pe **un sistem de indici bursieri**.

Bibliografie selectivă

- PRISACARIU M., URSU S., ANDRIEȘ A., **Piețe & instrumente financiare**, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași 2008
 - DRAGOTA M., **Piețe financiare: structură, instituții, instrumente**, Editura ASE, București 2009
 - ANGHELACHE G., **Piața de capital în context european**, Editura Economică, București 2009
 - STOICA V., CORBU I., MURARIU I., **Sistemul bursier internațional**, Editura Fundației România de Măine, București 2006
 - DAIANU D., **Când finanța subminează economia și corodează democrația**, Editura Polirom, București 2010
 - Raportul Comisiei Naționale de Valori Imobiliare (CNVM)/2011
- Site-uri web:**
- www.bvb.ro
 - www.kmarket.ro
 - www.capital.ro
 - www.fese.be